

Rapport dalla seduta dil cussegl da vischnaunca dils 16 da november 2021 a Danis.

Il president dil cussegl, Tarcisi Dietrich fa a tuts presents in cordial beinvegni alla seduta da questa sera.

La gliesta da tractandas, la quala ei vegnida tarmessa tier cun l'invitaziun, vegn suttamessa alla discussiun. Cunquei ch'ei vegn buca fatg diever da tala ei la gliesta per la seduta da questa sera ligionta.

1. Approbaziun dil protocol dalla seduta dil cussegl digl 1 da settember 2021

Il protocol ei vegnius tarmess alla cussegliera ed a tuts cussegliers. Il president dil cussegl suttametta quel alla discussiun. Da tala vegn buca fatg diever. Il protocol vegn approbaus unanim.

2. Revisiun leschas d'aua e deflussiun

Il president dil cussegl tschenta la damonda d'entrar ed arva la discussiun. Da tala vegn buca fatg diever. Aschia ei l'entrada decidida e la fatschenta sa vegnir tractada.

Il cussegl da vischnaunca ha en sia seduta dils 26 da fevrer 2019 approbau las novas leschas dil provediment d'aua e la dismessa d'aua. Quellas leschas ein entrai naven digl 1 da schaner 2019 en vigur. Ils emprems quens tenor la nova lescha ein vegni tschentai ils 3 da fevrer 2020.

Sin fundament da quels quens ha ei dau siat recuors. Quels recuors ein vegni tractai dalla suprastonza ensemen cun nies giurist Dr. Bänziger. Dus recurents han tratg vinavon la decisiun dalla suprastonza avon dertgira. La decisiun dalla dertgira ei vegnida comunicada ils 13 da settember 2021. La dertgira dat raschun alla vischnaunca e visescha giu ils dus recuors. Aschia ein ils quens tschentai naven dil 2019 valeivels e la midada dil sistem cun la taxa fundamentala tenor la GVG ei valeivla.

Suenter haver consultau il surveglader da prezzis (Preisüberwacher), il qual nus havessan tenor la dertgira buca stuiu conusltar, cunquei ch'ei settracta dad ina nova lescha, ha la suprastonza decidiu da far ina revisiun dil fegl da tarifas dallas leschas.

En la seduta dils 24 da zercladur 2020 ha il cussegl da vischnaunca approbau quella revisiun dil fegl da tarifas e quei naven digl 1 da schaner 2020.

Cun scriver dils 13 da fenadur 2020 ei vegniu inoltrau in referendum encunter la decisiun dil cussegl da vischnaunca. Ina proposta concreta han ils iniziants denton buca fatg. Tenor costituziun communal ei la suprastonza stada obligada da presentar la fatschenta enteifer 40 dis ad ina radunonza communal.

Ils 20 d'uost 2020 ha la radunonza communal giu liug. A quella radunonza ei il referendum vegnius refusaus. Denton ei vegniu approbau ina moziun da Sep Cathomas che secloma sco suonda :

« Instraradur ina grupp da lavur cun representanza dalla politica e dalla populaziun per elavurar ora ina nova proposta per la lescha cun sias tarifas. La suprastonza sto presentar in rapport ed ina proposta a caschun dalla proxima radunonza communal ».

La suprastonza ha en sia seduta dils 7 da settember 2020 priu avon l'elecziun da quella cumissiun che secumpona dallas suandontas persunas:

- Clau Schlosser e Heini Hunger, representants dalla suprastonza communal
- Corsin Albin e Meinrad Schmed, representants dil cussegl da vischnaunca
- Sep Cathomas, Erwin Caduff e Adelrich Berther, representants dalla populaziun

La situaziun da corona ha fatg ualti grev d'organisar seduttas comunablas. Igl october e november 2020 havein tuttina anflau dus termins per far sedutas comunablas cun setener vid las restricziuns da corona. Igl ei denton semussau ch'ils meinis dils commembers dalla cumissiun van en differentas direcziuns ed aschia ei ina soluziun a cuorta vesta stada fetg greva.

Suenter quellas sedutas ei vegniu fatg differentas quintaziuns dalla vischnaunca sco era d'entgins commembers dalla cumissiun. Cheu ei da menziunar ch'entgins commembers dalla cumissiun han fatg ina gronda lavur cun far gliestas, cumparegliaziuns, statisticas etc.

Las quintaziuns d'entgins commembers dalla cumissiun prevedan denton da puspei midar il sistem da quintaziun dalla taxa fundamentala cun introduziur ina taxa paschala per habitaziun sper la taxa fundamentala tenor l'assicuranza GVG. Sper las taxas fundamentalas vegness lu aunc la taxa da diever che vegn buca messa en damonda.

El decuors digl unviern havein muort Corona buca organisau sedutas dalla cumissiun. Durent quei temps havein analisau las differentas statisticas e las quintaziuns dils commembers dalla cumissiun.

La primavera 2021 havein fatg ina seduta comunabla cun la suprastonza communal per anflar ina schligiaziun. Mo era quella seduta ha buca purtau quei che havein spetgau. Suenter quella seduta ein ils commembers dalla cumissiun sedeclarai prompts sa segidar cun l'administraziun far ina nova quintaziun cun las indicaziuns dalla GVG sur l'entira vischnaunca per igl onn 2020.

La nova quintaziun dalla cumissiun ha denton mussau nuot niev. Ei dat vinavon da quels che pagan dapli e da quels che pagan pli pauc. Quei ei schon stau il cass tier la quintaziun dalla vischnaunca cun pli paucas casadas.

Per vegnir in pass vinavon en quella dispetta havein organisau ina seduta dalla cumissiun ensemen cun in representant digl uffeci da vischnauncas sco era nies giurist che ha tractau ils recuors. Quella seduta ha giu liug ils 17 d'uost 2021.

Il representant digl uffeci da vischnauncas ha tschentau si ina cumparegliaziun dallas taxas en las differentas vischnauncas Grischunas:

Cumparegliaziun taxas aua e deflussiun

Vischnaunca	Taxas aua schubras		dumbrader	Taxas aua tschuffa		
	taxa fund.	taxa diever		taxa fund.	taxa diever	
Breil	0.20‰	per m ³ frs. 0.50	frs. 20.00	0.30‰	per m ³ frs. 0.90	
Lumnezia	0.26‰	frs. 0.40	frs. 25.00	0.30‰	frs. 0.50	
Sumvitg	0.45‰	frs. 0.50	frs. 25.00	0.55‰	frs. 0.90	
Ilanz/Glion	0.30‰	frs. 0.90	frs. 450.00	0.35‰	frs. 0.90	dumbrader cumprau
Schluein	0.225‰	frs. 0.70	frs. 20.00	0.15‰	frs. 0.60	
Surses	0.22‰	frs. 0.75	frs. 25.00	0.21‰	frs. 0.70	
Scuol	0.25‰	frs. 0.75	frs. 25.00	0.42‰	frs. 0.70	
Tusaun	min. frs. 25.00	frs. 2.80		min. frs. 25.00	frs. 2.00	

Tenor quella cumparegliaziun ei veseivel, che las taxas dalla vischnaunca da Breil ein cumparegliablas cun tschellas vischnauncas ed insuma buca memia aultas.

Vinavon ei vegniu informau con impurtont ch'ei seigi da saver cumparegliar las taxas dallas differentas vischnauncas. Quei seigi cun in niev sistem cun duas taxas fundamentalas buca pli pusseivel. Cun quei che la gronda part dallas vischnauncas Grischunas han fatg lur leschas sin fundament dil reglament da muster dil cantun Grischun sto schon vegnir sedumandau, daco che quei sistem duess vegnir mess en damonda. Buca d'emblidar ei la lavur administrativa che vegness cun quella midada.

Il giurist menziuna ch'ei seigi pli grev d'argumentar dalla vart giuridica taxas pauschalas erruidas sin habitaziuns che han negina basa legala, che da prender la summa d'assicuranza dalla GVG. Quella cefra-clav (Kennzahl) seigi etablida en igl entir Grischun, vinavon seigi quei ina cefra ufficiala e vegni adina puspei acceptada en las decisiuns da dertgira. In niev sistem cun novas quintaziuns da taxas fundamentalas, che han negina basa legala, fuss per la vischnaunca fetg problematica. La vischnaunca mass en ina gronda resca ch'ei detti puspei recuors.

Ils commembers dalla cumissiun (representants dalla populaziun) declaran ch'els hagian vuliu far enzatgei meglier per la populaziun. Mo suenter l'intensiva discussiun cun l'argumentaziun giuridica ein els tuttina sedeclarai prompts da perseguitar la varianta dalla suprapronza cun mo ina taxa fundamentala tenor la summa d'assicuranza GVG. Per tuttina saver reduzir empau las taxas ha la vischnaunca fatg ina nova quintaziun.

La nova quintaziun dalla vischnaunca preveda ina reducziun dalla taxa fundamentala da 0.05‰ (promils). Quella reducziun fa ora en summa frs. 50'600.00 pli paucas entradas tier l'aua schubra e frs. 50'600.00 tier l'aua tschuffa. Cun quella reducziun profiteschan tuts dad ina reducziun dallas taxas. La taxa da diever resta sco tochen dacheu. (frs. 0.50/m³ aua schubra e frs. 0.90/m³ aua tschuffa)

Quella reducziun dallas taxas fundamentalas ein tenor la suprastonza communal ed igl uffeci da vischnauncas responsablas cun quei che las finanziaziuns specialas sin aua schubra e canalisaziun vesevan ora la fin digl onn 2020 sco suonda:

Provediment d'aua	frs. 2'670'898.41
Canalisaziun e serenera	frs. 2'343'034.86

Quella adattaziun dallas tarifas ei garantida per ils proxims 5 -10 onns. Quei vul di ch'ei dat segir neginas adattaziuns dallas tarifas durant quei temps.

Las investiziuns previdas el provediment d'aua tochen igl onn 2026 muntan tenor il GWP dalla vischnaunca da Breil total frs. 6'000'000.00. Quei plan ei vegnius approbaus entras il Cantun sco era dalla Confederaziun igl uost 2021. Per realisar quellas lavurs sto mintgamai vegnir tschentau ensemen in project cun la lubientscha da baghegiar. Las lavurs vegnan fatgas en etappas.

Las investiziuns previdas tier la dismessa d'aua tschuffa ein tenor il plan da finanzas tochen il 2026 total frs. 3'000'000.00. La gronda part da quellas investiziuns ei la sanaziun dalla ASA Sablun Rueun. Sper l'ASA Sablun ei aunc ina pendenza dil GWP Vuorz che sto vegnir fatga proximamein.

La davosa seduta cun la cumissiun ha giu liug ils 26 d'october 2021. En quella seduta ei aunc inagada vegniu discussiunau vi e neu sur dallas variantas da quintar giu. Ei vegn era giavischau che las tarifas vegnan fixai mintgamai dil cussegl sin proposta dalla suprastonza e buca mo dalla suprastonza entras ina ordinaziun. Aschia duvrass ei era negina ordinaziun. Suenter liunga ed intensiva discussiun ei vegniu votau giu sur dalla nova varianta dalla suprastonza. La cumissiun approbescha la varianta dalla suprastonza cun 5 encunter 2 vuschs. Las duas vuschs encunter fissan per introduzir sper la taxa fundamentala reduzida aunc ina taxa pauschala per habitaziun. Ina pauschala per habitaziun ei denton fetg dispitteivla ord vesta dalla suprastonza sco er da nies giurist. Cun quella approvaziun presenta la suprastonza al cussegl da vischnaunca 2021 la suandonta proposta.

Sin fundament dallas numerusas sedutas ed evaluaziuns da tabellas e statistcas, e suenter haver consultau la decisiun dalla dertgira administrativa fa la suprastonza la proposta da buca midar il sistem da quintar giu e da reduzir la taxa fundamentala per 0.05%o sin l'aua e 0.05%o sin la deflussiun. Quella reducziun vegn dabien a tut ils consuments d'aua. Cun quella reducziun sereduzeschan denton las entradas d'aua per frs. 50'600.00 e las entradas dalla deflussiun era per frs. 50'600.00. Las taxas da diever restan sco tochen dacheu (frs. 0.50/m3 aua schubra e frs. 0.90/m3 aua tschuffa)

La revisiun dallas leschas d'aua e deflussiun vegn fatga sco suonda:

<u>Lescha provediment d'aua:</u>	niev	art. 38
		art. 24 adattaziun
<u>Fegl da tarifas:</u>	niev	3. classa d'objects 0.15‰ promils
	niev	La taxa da basa annuala vegn fixada sin fundament dalla valeta nova tenor schazetg indexau: Variescha igl index dall'assicuranza d'edifezis buca pli fetg che 3% vegn fatg negina adattaziun dalla valeta nova. La valeta vegn en mintga cass adattada mintga 10 onns ed indexada da niev.
<u>Lescha dismessa dall'aua</u>	niev	art. 39
		art. 25 adattaziun
<u>Fegl da tarifas</u>	niev	3. classa d'objects 0.25‰ promils
	niev	La taxa da basa annuala vegn fixada sin fundament dalla valeta nova tenor schazetg indexau: Variescha igl index dall'assicuranza d'edifezis buca pli fetg che 3% vegn fatg negina adattaziun dalla valeta nova. La valeta vegn en mintga cass adattada mintga 10 onns ed indexada da niev.

Suenter haver sclariu giu giuridicamein, ei il cussegl legitimus d'approbar la revisiun dallas leschas. A caschun dalla radunonza communal dil 26 da november 2021 vegn sulettamein informau giudlunder.

La suprastanza communal fa la proposta d'approbar la revisiun dallas leschas d'aua e dalla dismessa sco presentau naven digl 1 da schaner 2022.

La discussiun vegn dada libra. El vegn fatg viva discussiun e sin las damondas ha saviu vegnir rispundi per cuntentientscha dil cusseglier. Ulteriuras propostas vegn denton fatg neginas. Cun tscherna unanima (9 :0) decida il cussegl d'approbar la revisiun dallas leschas d'aua e deflussiun cun quella reducziun naven digl 1 da schaner 2022.

3. Preventiv e quen d'investiziun 2022

Il president dil cussegl tschenta la damonda d'entrar en la tractanda ed arva la discussiun. Da tala vegn buca fatg diever. Aschia ei l'entrada decidida e la fatschenta sa vegnir tractada.

Il preventiv ei vegnius tarmess tier a tuts cussegliers per informaziun. Tal siara suenter expensas da frs. 13'803'450 ed entradas da frs. 14'183'388 cun in surpli d'entradas ell'altezia da frs. 379'938. Quei preventiv ha saviu vegnir fatgs tenor las cefras dil quen 2020 ed il preventiv 2021. Il quen d'investiziun preveda expensas da frs. 4'800'000 ed entradas da frs. 602'000. Las investiziuns netto muntan per consequenza a frs. 4'198'000.

Il president communal repassa il preventiv dil quen current sco era dil quen d'investiziun e dat sclariment detagliu tier tut las posiziuns. Sin las damonda tschentadas sa vegnir dau risposta. Propostas per midadas vegn fatg neginas. Il cussegl approbescha entras tscherna unanima e senza cuntervuschs il preventiv cun il quen d'investiziun 2022 per mauns dalla radunonza communal. Cun quella approvaziun ein era ils credits necessaris tenor il quen d'investiziun concedi.

Il president communal repassa aunc il plan da finanzas (investiziuns) per ils proxims 4 onns (2023 -2026). Quei plan ein in instrument da lavur per la suprastanza e sto buca vegnir

approbaus entras il cussegl. Ils cussegliers han priu enconuschientscha dil plan, il qual vegn era presentaus alla radunonza communal da dils 26 da november 2021.

4. Pei da taglia 2022

Il president dil cussegl tschenta la damonda d'entrar en la tractanda ed arva la discussiun. Da tala vegn buca fatg diever. Aschia ei l'entrada decidida e la fatschenta sa vegnir tractada.

Mintg'onn han il cussegl da vischnaunca e la radunonza communal la pusseivladad da fixar il pei da taglia sin entradas sco era il pei da taglia sin schischom.

Cun la fusiun ei il pei da taglia dalla vischnaunca da Breil vegnius fixaus sin 100% dalla taglia cantunala. La suprastonza fa quater onns suenter la fusiun la proposta da reducir il pei da taglia per 10% sin 90%.

Ils buns quens dils davos onns, han intimaun la suprastonza da far ina proposta per ina reducziun dil pei da taglia per 10% sin 90%. Quella reducziun munta en summa ina reducziun d'entradas da ca.frs. 300'000.00 ad onn. Quella summa ei tenor la suprastonza sco era digl uffeci da vischnauncas supportabla per nosa vischnaunca senza stuer spargnar pli fetg tier las investiziuns previdas.

La taglia sin schischom sto tenor lescha da taglia vegnir fixada mintg'onn da niev. Quella importa denter 1.5 entochen 2.0 promils. La suprastonza fa la proposta da restar sco tochen dacheu sin 1.7 promils.

La suprastonza communal fa la proposta al cussegl, d'approbar il pei da taglia 2022 sco proponius per mauns dalla radunonza communal da dils 26 da november 2021

Las damondas vegnan suttamessas alla discussiun. Ils votums dils cussegliers sustegnan la proposta dalla suprastonza. Ulteriuras propostas vegn fatg neginas. Cun tscherna unanima (9:0) decida il cussegl per mauns dalla radunonza communal da reducir il pei da taglia ordinaria sin 90 % dalla taglia cantunala sempla ed il pei da taglia sin schischom sin 1.7 promils.

5. Varia

Clau Schlosser sa informar il cussegl ch'ils transports da scola funcziuneschen bein ed ils affons seigien cuntents. Era la meisa da miezdi vegni menada per cuntentientscha dils affons e geniturs.

Cunquei ch'ei ha el proxim onn dapli scolars da Vuorz e Andiastr ein ils responsabels gia vidlunder d'organisar quels cun Auto da Posta.

El proxim unviern ei puspei previu da coordinar las controllas da corona ensemen cun Surselva Tourismus. Aschia ei garantiu ch'ei vegn fatg dapertut tuttina.

Tarcisi Dietrich engrazia per la preschientscha e la partizipaziun, e giavischa alla cussegliera ed als cussegliers in bien retuorn a casa e siara la seduta allas 21:40 uras.

Breil, ils 17 da november 2021

Il president
Tarcisi Dietrich

Igl actuar
Carolin Cadonau